

Landets helseforetak

Deres ref.:
Vår ref.: 20/35321-1
Saksbehandler: Hanne Skui
Dato: 10.09.2020

Tilgang til elektronisk pasientjournal (EPJ) for kontrollkommisjonene i det psykiske helsevern

HelseDirektoratet oppfordrer med dette brevet alle institusjoner i det psykiske helsevernet til å legge til rette for at kontrollkommisjoner som er tilknyttet deres institusjon, gis lesetilgang til institusjonens elektroniske pasientjournal (EPJ).

Det er oppnevnt kontrollkommisjon ved alle institusjoner der noen er underlagt psykisk helsevern etter psykisk helsevernlovens regler. Kommisjonen utfører oppgaver som er tillagt den i lov og forskrift, herunder kontroll med vedtak som fattes etter psykisk helsevernloven ved institusjonen og behandling av klager over vedtak etter psykisk helsevernloven.

Det følger av [psykisk helsevernforskriften § 48](#) at institusjonen skal gi kontrollkommisjonen de opplysninger og fremlegge de dokumenter som er nødvendig for utøvelsen av kommisjonens virksomhet. I bestemmelsen listes eksempelvis opp pasientjournal, dokumenter utarbeidet i forbindelse med vedtak om tvungen observasjon og tvungent psykisk helsevern, samt protokoll for skjerming, behandling uten eget samtykke og bruk av tvangsmidler.

Av [rundskriv til psykisk helsevernloven](#) (publisert 2017) fremkommer følgende om hvordan kontrollkommisjonen kan gis tilgang:

"Institusjonen (dataansvarlig) bestemmer hvordan opplysningen skal gjøres tilgjengelig, jf. [pasientjournalloven § 19](#). De fleste helseopplysninger blir i dag registrert og lagret i elektronisk pasientjournal, og det vil som oftest være hensiktsmessig at kontrollkommisjonen får tilgang til nødvendige journalopplysningene elektronisk, selv om papirutskrift fortsatt kan benyttes.

Opplysningene kan gjøres elektronisk tilgjengelige for kommisjonen:

- ved at medlemmene får lesetilgang (eget brukernavn og passord) til elektronisk pasientjournal, eller
- ved at en ansatt ved institusjonen gjøre opplysningene tilgjengelige for kontrollkommisjonen på en dataskjerm.

Det er ikke nødvendig at ansatte er til stede når opplysningene leses.

HelseDirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi

Hanne Skui

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Det kan pr i dag ikke gis lovlig tilgang til elektronisk pasientjournal via fjernaksess, da det foreløpig ikke finnes fjernaksesløsninger som oppfyller lovens krav til informasjonssikkerhet. Pasientjournalloven står imidlertid ikke veien for slik tilgang, dersom dette lar seg løse teknisk.

Institusjonen må påse at informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ivaretas ved utleveringen, jf. [pasientjournalloven § 22](#), herunder utføre tilgangskontroll. Kommisjonen skal bare ha tilgang til helseopplysninger om de pasientene som kommisjonen har ansvar for og de opplysningene som er nødvendige for at den kan utføre sitt oppdrag, og som kommisjonen har bedt om. Den skal ikke kunne tilegne seg andre taushetsbelagte opplysninger.

Kontrollkommisjonen kan ikke gis skrivetilgang til den elektroniske pasientjournalen, og må derfor registrere hvilke saker og dokumenter den har gjennomgått og eventuelle merknader til disse i kommisjonens egen protokoll, se [Protokoll og arkivering](#)."

Som det fremkommer, kan medlemmer av kommisjonen få lese tilgang til EPJ med eget brukernavn og passord. Dessuten tillates fjernaksesløsninger, dersom kravene til informasjonssikkerhet overholdes.

Egenstyrt tilgang til EPJ med fjernaksesløsninger effektiviserer i stor grad kommisjonens arbeid, så vel som institusjonens tilrettelegging for kommisjonen. Dette har vært spesielt verdifullt under koronautbruddet, der det har vært begrenset tilgang til institusjonene og utstrakt bruk av hjemmekontor. Løsningen sikrer også bedre kontroll med hvem som har hatt tilgang til pasientopplysninger, da dette logges i EPJ. Videre reduseres sårbarheten som følger med forsendelser av papirdokumenter og oppbevaring av disse hos leder/nestleder.

Flere kommisjoner og institusjoner har, med bistand og tilrettelegging fra helseforetakenes IT-avdelinger, funnet løsninger for sikker tilgang til EPJ på dedikerte pc'er i tråd med lovens krav. Det vises blant annet til løsninger for kommisjonene ved Sykehuset i Vestfold (2) og ved Helse Bergen (3) og Helse Nord-Trøndelag (2).

Sykehuset i Vestfold stiller til disposisjon bærbare pc'er for kommisjonenes ledere/nestledere. Via pc'ene gis lesetilgang til EPJ (DIPS Classic) med VPN-løsning, dvs. slik at leder/nestleder har tilgang til institusjonens EPJ fra eget kontor. Løsningen tillater sykehuset å sende elektroniske meldinger/dokumenter til kommisjonen. Videre er det mulig å ta utskrift, f.eks. av vedtak fattet av faglig ansvarlig. Sykehuspartner HF sørger for teknisk support til kommisjonene.

Helse Bergen legger for øyeblikket om til EPJ-systemet DIPS Arena. Når dette er utrullet ved årsskiftet, vil ledere/nestledere i berørte kommisjoner få stilt til disposisjon egne pc'er med lesetilgang til EPJ via VPN-løsning. På samme måte som for løsningen ved Sykehuset i Vestfold, vil være mulig for institusjonen å sende elektroniske meldinger/dokumenter til kommisjonen. Helse Bergen HF og DIPS forestår opplæring av kommisjonene i høst.

Helse Nord-Trøndelag gir tilsvarende tilgang til sine kommisjoner som de to ovenstående helseforetakene, men i EPJ-systemet Doculive. Felles IKT-enhet for foretakene i Helse Midt-Norge RHF gir opplæring og support.

Vi oppfordrer alle øvrige helseforetak til å tilrettelegge for tilsvarende løsninger for kontrollkommisjonene knyttet til psykisk helseverninstitusjoner i foretakene.

Følgende kan kontaktes for nærmere informasjon om utforming av løsningene og erfaringer:

- Kommissjonsleder Paal-Henrich Berle, Helse Bergen HF - Sandviken, tlf. 93 01 18 83, epost: paal-henrich.berle@advokatpartner.no
- Rådgiver Arild Stangeland, Helse Bergen HF, tlf. 92 29 97 96, epost: arild.stangeland@helse-bergen.no
- Kommissjonsleder Knut Skagen, Sykehuset i Vestfold II, tlf. 33 30 80 20, epost: ks@tsadvokat.no
- IKT-konsulent Amund Ose Johannsen, Sykehuset i Vestfold, tlf. 91 83 87 66, epost: joham@siv.no
- Kommissjonsleder Grethe Gilstad, Sykehuset Levanger, tlf. 99 32 54 29, epost: gg@levangeradvokatene.no
- Spesialrådgiver Tore Tofte, Helse Nord-Trøndelag, tlf. 91 70 25 97, epost: tore.tofte@hnt.no

Vennlig hilsen

Wenche Dahl Elde e.f.
fung. avdelingsdirektør

Hanne Skui
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

Helse- og omsorgsdepartementet
Kontrollkommissjonene i det psykiske helsevernet

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
HELSE MIDT-NORGE RHF		Postboks 464	7501 STJØRDAL
HELSE NORD RHF		Sjøgata 10	8006 BODØ
Helse Sør-Øst RHF		Postboks 404	2303 HAMAR
HELSE VEST RHF Helseforetakene		Postboks 303	4068 STAVANGER